Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Monumentnummer*: 517787

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82777/128

*Woonplaats**	*Gemeente**	*Provincie**
Deurne	Deurne	Noord-Brabant

Locatienaam	*Locatieomschrijving*
Deurne	

*Kadastrale gemeente**	*Sectie**	*Kadastraal object**	*Appartement aanduiding*	*Grondperceel*
Deurne	K			1837

*Omschrijving***

Inleiding

Aan de zuidelijke zijde van de Markt te Deurne staat het GEMEENTEHUIS, daterend uit 1895-1896 en uitgevoerd in Neo-Renaissancestijl. Het blokvormige gebouw is een ontwerp van architect J.W. van der Putten uit Helmond en werd gefinancierd uit de inkomsten van de gemeentelijke turfstrooiselfabriek. In het portiek een hardstenen steen, die herinnert aan het plaatsen van de eerste steen op 8 augustus 1895; "Gedenk steen / gelegd door / P.A. van de Mortel / Burgemeester / te Deurne en Liessel / 1895". In 1939 vond een interne verbouwing plaats onder leiding van de architecten Joh. Deltrap en C. van den Broek, waarbij onder meer de secretarie naar de begane grond verhuisde.

Na de Tweede Wereldoorlog is de ornamentiek van de dakkapellen vereenvoudigd. Tevens werden enkele oeil-de-boeufs en pinakels van het dak verwijderd, waardoor het silhouet van het gebouw enigszins is gewijzigd. In 1983-1985 is bij de uitbreiding van het gemeentehuis (ontwerp Wijnen en Senders, 's-Hertogenbosch) de achtergevel van het gebouw uit 1895-1896 grotendeels weggebroken. Tevens werd toen de oude trappartij vervangen. Het glas-in-lood raam van H. Wiegersma uit 1939, voorstellende de H. Willibrordus, werd in het nieuwe trappenhuis herplaatst. Binnen de bescherming valt uitsluitend het gebouw uit 1895-1896.

Omschrijving

* *Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
** *Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 28 march 2024

Het tweelaagse gemeentehuis heeft een rechthoekige plattegrond en wordt gedekt door een afgeplat schilddak met lei in Maasdekking. Het gebouw is gemetseld in machinale baksteen en op verschillende plaatsen (strekken, banden, cordonlijst, fries, plint) rijkelijk geornamenteerd met natuursteen (hardsteen, zandsteen). De voorgevel heeft een symmetrische opzet met door pilasters benadrukte zijvleugels, elk bekroond door vereenvoudigde dakkapellen met gesneden wangen en pediment. De middenrisaliet bestaat uit een forse geveltoren, voorzien van hardstenen trap en balkon, vleugel-paneeldeur met deurroosters in Art-Nouveaustijl en halfrond bovenlicht, een gevelveld met in hoog-reliëf het wapen van Deurne, en bekroond door een achtkantige spits met carillon, koepel en pinakel. Het gebouw heeft een bel-étage, waar de belangrijkste vertrekken zijn gesitueerd, zoals de oude raadszaal (in 1997 kamer van B en W), de voormalige kamer van de burgemeester en de voormalige secretarie. Op de begane grond waren onder meer de burgerlijke stand, politie en brandspuit gehuisvest. Aan de grootte van de ramen is de indeling van het gebouw af te lezen: op de begane grond zesruits schuifvensters en lage kruisvensters, op de etage tienruits schuifvensters en hoge kruisvensters.

De ornamentale schildering in het gebouw is in 1905 aan de hand van adviezen van Th. Hermsen uit 's-Hertogenbosch tot stand gekomen. De voormalige raadszaal is in 1898 voorzien van een eiken lambrisering naar ontwerp van Van der Putten. De wandbetimmering is manshoog en wordt voortgezet langs en boven de paneeldeuren. Uit 1898 dateren ook de eiken schouw en het dito cassettenplafond met vergulde rozetten. In 1921 worden alle vensters van de zaal voorzien van gebrandschilderde glas-in-lood ramen, naar een ontwerp van Wilhelm Derix uit Goch. De keuze van de onderwerpen wordt gemaakt in overleg met burgemeester Van Beek. Op het centrale driedelige venster in de westelijke zijgevel zijn onder meer te zien het wapen van Nederland met de spreuk "Je maintiendrai" en het jaartal 1921, waaronder een afbeelding van de H. Willibrordus, staande op het gemeentelijke wapenschild, met de tekst: "Hij bracht onze vaderen van de duisternis tot het licht". Het centrale raam wordt geflankeerd door twee ramen met historische wapens en vermanende spreuken: ter linkerzijde onder meer het wapen van de Van Doerne's: oude Heren van Deurne, met erboven de tekst: "Zwijgt niet als gij spreken moet", ter rechterzijde het wapen van Noord-Brabant en de tekst: "Spreekt niet als gij zwijgen moet". In de kleinere vensters links en rechts van het hoofdraam zijn de deugden uitgebeeld: onder meer "Temperantia", "Fortitudo", "Justitia", "Prudentia". Tevens zijn in deze vensters uitgebeeld de handel, de scheepvaart en het ambacht. In de voormalige burgemeesterskamer zijn eveneens glas-in-lood ramen uit deze periode bewaard gebleven, met onder meer de spreuken: "De taak van een regent is niet licht", "Elke dag heeft zijn zorgen", "Vrijheid onder de wet" en "Vrees God, eer den Koning".

In grote delen van het gebouw zijn de oorspronkelijke, eenvoudig uitgevoerde paneeldeuren, vloeren, plafonds en lambriseringen bewaard gebleven. Ook de houten kap is nog geheel intact.

Waardering

Het raadhuis is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de geografische, sociaal-economische en bestuurlijke ontwikkeling van het Peelgebied, het is tevens van belang voor de typologische ontwikkeling van het raadhuis. Het is van belang voor de geschiedenis van de architectuur wegens het bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek en als voorbeeld van het werk van de architect Van der Putten. Het heeft ensemblewaarden wegens de situering, verbonden met de ontwikkeling van het dorp.

Het is van belang wegens de architectonische gaafheid van een deel van het exterieur en interieur.

Hoofdcategorie	*Subcategorie*	*Functie*
Bestuursgebouwen, rechtsgebouwen en overheidsgebouwen	Bestuursgebouw en onderdl	Gemeentehuis

** Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister*
*** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument*
Datum van downloaden 28 march 2024